

Febre amb gel

FRANCESC BOMBÍ-VILASECA

Juneda, 2023

f

FONOLL

Primera edició: octubre de 2023

- © **dels poemes:** Francesc Bombí-Vilaseca
- © **del pròleg:** Adrià Pujol Cruells
- © **de la il·lustració:** Miguel de Llobet Navarlaz
- © **d'aquesta edició:** Editorial Fonoll

EDITORIAL FONOLL

c/ Prat de la Riba, 128, 25430 Juneda
www.editorialfonoll.cat

Edició a cura de:

Meritxell Cucurella-Jorba

Disseny gràfic i coberta:

Francesc Gelonch i Bosch

Maquetació:

Adriana Martínez Vila-Abadal

Impressió:

DC Plus Serveis Editorials

ISBN: 978-84-126977-0-4

Dipòsit legal: L 486-2023

Queda rigorosament prohibida, sense l'autorització dels titulars del copyright, la reproducció total o parcial d'aquesta obra per qualsevol procediment, inclosos la reprografia i el tractament informàtic.

SOL POETA

Un dia que Robinson tornava de fer el tomb matinal per l'illa, de fora estant va veure que sortia fum de la cabana. A dins hi va trobar Divendres fent foc a terra per escalfar l'aigua d'una futura sopa de tortuga. Robinson va penjar el barretot i el sarró a l'entrada i es va asseure al porxo a fumar una pipa. A la seva peanya, lligat d'una pota, el lloro Polly cridava incongruències o més aviat escopia sentències hermètiques. En marxa el bull, Divendres es va asseure devora Robinson, a fumar també, una mena de caliquenyo de fulles seques de col borda, i li va dir:

—L'amo el sinyó ha visat res d'interessant?

—Vist, es diu vist i no visat, Divi —va contestar Robinson, paternal—: cada dia parles més bé l'anglès, et felicito.

—Croissaaaaant! —fou l'esgarip del lloro Polly.

Robinson va fer un parell de pipades amb la boca de gairell i, sense deixar de mossegar la pipa i de fumejar, va dir:

—He vist una balena a l'horitzó. Bueno, he vist aquell xorro d'aigua.

—‘Ntarko movidik cammamma dcorf? —va preguntar Divendres.

—Coi de salvatge... —va esbufegar Robinson—: ja saps que no entenc el teu idioma del dimoni...

—Que l’amo el sinyó ha vist el fum d’aigua d’un ‘ntarko movi... d’unaaa balenaaaa —va traduir Divendres.

—Fum d’aigua, eh?

—Sí. Els ‘ntarkeo movidik tenen una foguera d’aigua a la panxa i nosaltres visem el fum que treuen.

—Voldràs dir que treuen, Divi, però escolta, què t’empatolles, de fogueres d’aigua al ventre de les balenes?

—Balenabalambambú! —va xisclar el lloro Polly.

—Fogueres, sinyó, perquè sempre al mar agafen fred i s’esclafen amb les seves fogueres d’aigua. I de tant en tant treuen el fum com l’amo el sinyó el fum de la pipa i com la nostra cabana el fum del dinar.

—Rabinseeeeeiiiiinn! —va taral·larejar el lloro Polly la seva opinió.

—S’escalfen, s’escalfen... —Robinson va callar i va sotjar l’horitzó oceànic fent visera amb una mà, i llavors li va arribar l’olor de tortuga bullida i tot seguit va dir—: Dinem!

Tres-cents anys i pocs després d’aquesta conversa trilingüe (en anglès, divendrés i lloresc), el periodista, músic i escriptor Francesc Bombí-Vilaseca publica el poemari que teniu a les mans. Sabedor que tota traducció és una espècie de quimera, conscient que cada idioma marca amb un perfum especial el que emparaula, l’autor

presenta un grapat de poemes agermanats en tercets, versos que primer ballen en anglès, després en castellà i finalment en català, composicions que a primer cop d'ull són les unes les traduccions de les altres i que, tanmateix, el que són són evocacions, ecos, repics, expansions, en realitat uns tercets que n'hauem de dir tríos, perquè cada poema ressona, es compenetra amb els altres companys de pàgina i viatge.

La proposta de Bombí-Vilaseca ens avisa que tot poeta és una mica músic i que cada músic serveix un poeta dins. Ens recorda que tant l'un com l'altre juguen amb el ritme i l'entonació. Un cop en dansa, notes i paraules reverberen, però ni sempre sonen igual ni mai no acaben de voler o poder dir el mateix. Situant-se a les aigües barrejades en què el sentit saltironeja d'un idioma a l'altre, en què la nota s'allibera de la notació, l'autor i aquesta poesia seva aconseguen un efecte semblant al de les Variacions Goldberg de Bach. La contrapuntística constant entre tres idiomes fa que a cada pàgina tinguem tres variacions d'una sola peça, que és la mateixa peça i alhora no l'és, ja que cada metamorfosi, cada execució sona igual i diferent a la vegada, diu i no diu el que diuen l'anterior i la posterior, perquè el fum d'un foc pot ser d'aigua i l'aigua pot ser gel o vapor i el vapor pot ser el fum d'una foguera d'aigua.

El lector decidirà què sent o què no pot deixar de sentir, què se li escamoteja i què se li deixa veure. Aquest prologuista honorat ha notat que cada trio comença amb una imatge que, expressada en anglès, és inevitable no sentir-la com una estrofa de cançó pop, pop de popular,

ara carregant més la cama del blues, ara la del folk, ara sonant més a la vora del rock. Després hi ha la mateixa imatge tocada en castellà, moment que la muda visita la casa poètica en què Vicente Huidobro cuina per als convidats el cor nu de Baudelaire. I, en tercer lloc, hi ha la mutació a la catalana, instant que Bombí-Vilaseca és més a prop, més a frec de l'os de lo que volia trocar. L'estratègia de l'autor és, doncs, la d'un individu que frisa per dir però necessita anar passant el ribot per la crosta de la por que ens fa dir-nos les coses pel seu nom i prou. Com un estríper que sap que el públic no desitja tant veure'l despullat com veure com es va despullant, primer es treu els oripells en anglès, després la roba en castellà i, per tancar, provisionalment, l'espectacle, la pell i la carn en català.

El lector decidirà, esclar, si l'autor és tripolar i perillós o si, més aviat, l'autor és una germanor a la manera com Robinson, Divendres i el lloro Polly conformen un únic subjecte amb tres mirades, tres pells i una sola illa per viure. Que Bombí-Vilaseca escrivís aquests versos l'any 2000 en només un mes i mig, directament en tres llengües, i que, passada la febrada, s'hagi estat més de vint anys decidint com havien de fixar-se a la partitura no és, en cap cas, un cas de glossolàlia aguda domesticada pel temps. És, en tot cas, que la seva sensibilitat i les crétues que li solquen l'ànima necessiten tres veus, tres registres i un sol poeta.

Adrià Pujol Cruells

Sant Sadurní de l'Heura, primer de maig de 2023

Feld

and

h
b
r
e

b
g
e
l

Fever on the rocks.
Shivers

Fiebre con hielo.
Escalofríos

Febre amb gel.
Esgarips

Stonetown, May 11th, 2000

***Labyrinth, front wall
without ceiling;
there's no building.***

Ciudad de Piedra, 11 de mayo de 2000

**Laberinto, fachada
sin casa,
sin edificio.**

La Ciutat de Pedra, 11 de maig de 2000

**La casa és un laberint.
Sense sostre som una façana?**

*All I can say is:
dig, dig!
The day is broken.*

Solo puedo decir:
cava, cava y cava
y explora y conoce
y busca el infinito.
El dique está roto.
No hay juguete.

Només puc dir:
entén-me,
entretinguem-nos.

She was the moon.

She was the tides.

She was the waves.

She was the sea.

La luna,
la marea,
las olas,
el mar.

Ella i la lluna,
ella i la marea,
ella i les ones,
ella i la mar...

Ella.

No cloud.

I dreamt of stormy weather.

No doors open.

El cielo, despejado.

Soñé con una tormenta.

Alguien cerró la puerta.

Vaig somniar una tempesta sense núvols,
amb la porta tancada.

*The main character was on stage,
me down, letting time pass by.
A lawyer came,
a lawyer left.
No blame on me.*

El protagonista estaba en el escenario.
Yo estaba abajo, mirándote.
Llegó un abogado.
Se fue.
No fue mía la culpa.

Vaig mirar-te, mentre passava el temps,
des de sota l'escenari.
No vaig tenir cap culpa que l'advocat
marxés sense avisar-te.

*At night, she used to keep on dreaming
about a fairy kingdom,
there,
in that small café where everyone
sat staring at her.
At her body.*

Solía seguir soñando de noche
en un reino de hadas,
ahí,
en el bar donde todos
la miraban.
Miraban su cuerpo.

Somniava de nit en un reialme encantat,
al bar on tots la miraven.
El seu cos els parlava.

*Fear not,
time is short.
A day lasts a day,
a song is a life.
A tall whale was a whole hole.*

No temas:
hay poco tiempo.
Un día dura un día,
una canción es una vida.
Una ballena se convirtió
en una galleta y nos la comimos
y la enterramos.

No tinguis por que se t'acabi el temps
i no puguis cantar cap cançó:
la primavera arriba un cop l'any,
però també hi ha estiu, tardor i hivern.

*(Has anyone seen
a white dove?
Me neither.)*

(¿Ha visto alguien
una paloma blanca?
Yo tampoco.)

Jo sí que he vist coloms blancs.
Però també se m'han cagat a sobre.